

Lausunto luonnokseen lannoitelaiksi ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asianumero: VN/21657/2020

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen lannoitelaiksi ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lannoitelain uudistaminen on tärkeää paitsi turvallisiin ja laadukkaisiin lannoitteisiin perustuvien markkinoiden takaamiseksi, myös kierrätysravinteiden käytön edistämiseksi. SBB näkee, että lannoitelaisissa annetaan hyvät puitteet kierrätysravinnemarkkinoiden toimivuudelle, vaikkakin tärkeimmät asiat linjataan vasta asetustasolla. Haluamme myös korostaa, että jätelainsäädännön ja lannoitelainsäädännön yhteentoimivuus tulisi varmistaa, jotta ravinteiden kierrätykselle muodostuisi hyvät toimintaedellytykset. Näin ollen eri ministeriöiden välinen yhteistyö on tärkeässä roolissa lakiuudistuksissa.

KOMMENTIT LAKILUONNOKSEEN

s. 5 Lannoitevalmisteasetus, 5 § Lannoitevalmisteiden yleiset vaatimukset

SBB pitää erittäin tärkeänä, että EU-lannoitevalmisteita koskevan asetuksen ohella kansallisille markkinoille tarkoitettujen lannoitevalmisteiden markkinat voivat jatkaa toimintaansa, jolloin lannoitevalmistaja voi valita, onko tuote EU-lannoitevalmisteasetuksen vai kansallisen lannoitelain mukainen. Kotimaan markkinoille suunnatut lannoitevalmisteet ovat usein alueellisesti ja paikallisesti tuotettavia lannoitevalmisteita, joiden käyttö tehostaa alueellisten resurssien hyödyntämistä, kierrättämistä, vähentävät esimerkiksi logistiikasta aiheutuvia CO₂-päästöjä ja parantavat kansallista ravinneomavaraisuutta.

s. 17 Laitoshyväksyntä

Kannatamme esitystä luopua kansallisesta laitoshyväksynnästä, jolloin kasvimateriaalia ja jätevesilietepohjaisia orgaanisia lannoitevalmisteita valmistavien toimijoiden, etenkin pienten, hallinnollinen taakka kevenee. Ruokavirastolle varattava mahdollisuus tarkastaa toiminta ennen sen aloittamista on riittävä valvontatoimi.

s. 18 Lannoitevalmisteiden tyyppinimet

Kannatamme esitystä luopua lannoitevalmisteiden tyyppinimiluokituksesta, mikäli sen korvaaminen tuoteluokkakohtaisilla ja ainesosiin liittyvillä (käsittely- ja turvallisuus-) vaatimuksilla ja kriteereillä ei sulje pois markkinoilla olevia kierrätysperäisiä tuotteita ja mahdollistaa laajasti ja sujuvasti uusien tuotteiden markkinoille saattamisen. SBB on yhtä mieltä siitä, että ainesosaluokkien luominen voivat edistää kierrätyslannoitteiden luotettavuutta ja sitä kautta myös markkina-asemaa.

6 § Fosforin käyttö

Kannatamme, että vesiä suojellaan rajoittamalla fosforin käyttöä kansallisesti. Fosforin käytön rajoittaminen ei saa kuitenkaan vaarantaa hyvien satotasojen tavoittelua tai edistää viljelysmaan viljavuuden heikkenemistä. On myös varmistettava, ettei fosforin käytön rajoituksesta synny estettä kiertotalouden toteutumiselle – näin voi käydä, mikäli rajat fosforin käytölle ovat liian tiukat, eikä käyttökohdetta ja -tapaa oteta huomioon.

Kannatamme esitystä, että fosforin käytön olisi perustuttava pääosin kasvin tarpeeseen, sekä viljelysmaan riittävän viljavuuden ylläpitoon, jolloin käyttökohteesta ja -tavasta riippuen rajoituksissa tulisi mielestämme ottaa huomioon myös lannoitevalmisteen sisältämä, kasveille käytännössä käyttökelpoinen osuus fosforista. Nyt pykälässä käsitellään fosforia yleisellä tasolla, mikä on mielestämme hyviä asia, sillä tarkemmat määrittelyt tulee antaa asetustasolla. SBB kannattaa maa- ja puutarhatalouden fosforin käytön säätelyn siirtämistä lainsäädäntöön aiemman ympäristökorvausmenettelyn sijasta. SBB ymmärtää, että vesiensuojelutavoitteiden saavuttamiseksi fosforin käyttöä on tarpeen säädellä myös viher- ja ympäristörakentamissa. Kyseinen käyttökohde on kuitenkin hyvin erilainen kuin maa- ja puutarhatalous, minkä vuoksi tulevassa fosforiasetuksessa tulisi huomioida riittävän selkeästi fosforin käytön mahdollisuudet ja rajoitukset eri käyttökohteissa, jotta ei estetä kierrätyspohjaisten lannoitevalmisteiden käyttöä niissä. Asetuksen valmistelussa on välttämätöntä konsultoida eri sidosryhmiä riittävän laajasti, jotta asetuksesta saadaan toimiva. Asetuksen valmistelussa huomiota tulee kiinnittää erityisesti siihen, että saadaan määriteltyä järkevät ja viimeaikaiseen tutkimukseen pohjautuvat raja-arvot liukoiselle ja kasveille käyttökelpoiselle fosforille.

SBB pitää hyvänä, että pykälän 2 momentissa edellytetään pitämään tiedostoa lannoituksesta, mikäli tästä ei aiheudu tarkoitukseen nähden kohtuutonta lisäkuormaa käyttäjille.

7 § Lannoitevalmisteiden tuotevaatimukset

SBB ei näe huomautettavaa tuoteluokkien listauksessa, mutta haluaa varmistaa, että pykälän nojalla annettava asetus tuoteluokkien vaatimuksista ja ainesosaluokista kattaa kierrätyspohjaiset lannoitetuotteet laajasti ja joustavasti kuten aikaisemminkin, sekä tuo niille kaivattua etua lannoitemarkkinoilla sekä tasa-arvoisen aseman suhteessa väkilannoitteisiin. Tuoteluokkajaottelussa on vielä joitakin epäselvyyksiä.

Esimerkiksi mädätteen ja kompostin seos voi olla ravinnepitoisuuksiltaan joko orgaaninen lannoite tai maanparannusaine, mutta valmiste ei ole nykyisessä lainsäädännössä välttämättä saanut orgaanisen lannoitteen tyyppinimeä – olisikin kierrätystavoitteiden mukaista määrittää tuoteluokkien vaatimukset siten, että käyttötarkoitukseltaan orgaaninen lannoite saisi kyseisen tuoteluokan huolimatta sen alkuperästä ja ainesosista.

Pykälässä ei käy ilmi, voiko lannoitevalmiste myös kuulua useaan tuoteluokkaan, vai onko kyse puhtaasta joko-tai-jaottelusta. On esimerkiksi olemassa tuotteita, jotka voisivat olla ravinnepitoisuuksiltaan lannoitteita, mutta niitä käytetään pääosin maanparannusaineena. Voiko sitä silloin myydä kumpana vain? Kaipaamme tämän pykälän kohdalla selvennystä näihin jaotteluperiaatteisiin. Liian monimutkainen tuotenimikkeistö voi vaikeuttaa toimintaa ja ravinteiden kierrätystä, joten esitämme että jaotteluun luotaisiin riittävää joustoa. On tärkeää, että lannoitevalmisteiden nimikkeistö on toimiva myös lannoitekäyttäjän näkökulmasta. Arviomme mukaan toimivin ratkaisu olisi, että markkinoilla voi olla sekä CE-merkittyjä maanparannusaineita että kansallisia maanparannusaineesta.

8 § Ainesosaluettelo

SBB pitää ainesosaluettelon systeemiä kannatettava, mutta haluaa varmistaa, että se luo yhtenäiset pelimerkit kaikille lannoitevalmisteeille EU:ssa ja ettei se luo esteitä kierrätyspohjaisten raaka-aineiden, kuten jätevesilietteen, käytölle kansallisesti. Kyseisten raaka-aineiden käyttöön sisältyvät riskit tulee tiedostaa ja huomioida, mutta ei tulisi estää kiertotaloutta toteutumasta rajaamalla jättepohjaisia raaka-aineita pois ainesosaluettelosta kevein perustein, sillä niiden hyötykäyttöä olisi yhteisen edun mukaisesta edistää yhteiskunnassa. Turvallisuus- ja laatu-näkökulmissa tulisi noudattaa riskiperusteista lähestymistapaa. SBB:n mielestä on oleellista, että keskitytään lopputuotteen laadun ja käyttökelpoisuuden arviointiin.

11 § Pakkausvaatimukset

Kannatamme mahdollisuutta myydä lannoitevalmisteita myös irtotavarana, mikä helpottaa kierrätyslannoitteiden myyntiä ja vähentää muovin käyttöä.

16 § Tiedoston pitämistä ja jäljitettävyyttä koskevat vaatimukset

SBB haluaa huomauttaa, että jättepohjaisia syötteitä hyödyntävät toimijat joutuvat noudattamaan myös jätelainsäädännön mukaisia raportointi- ja kirjanpitovelvoitteita, joten lannoitetuotantoa koskevan tiedoston pitämisestä ei tulisi koitua kohtuutonta lisätaakkaa näille toimijoille.

17 § Laatujärjestelmä

Kannatamme omavalvontavelvollisuuden korvaamista laatujärjestelmällä. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että toiminnanharjoittajien hallinnollinen taakka minimoidaan eikä omavalvontajärjestelmän korvaaminen laatujärjestelmällä edellytä suhteettoman suurta muutosta yrityksen toiminnoissa. Olemassa olevien laatujärjestelmien käyttö on tärkeä mahdollistaa myös jatkossa.

SBB on ollut mukana kehittämässä ja ylläpitää kansallista laatulannoitejärjestelmää kierrätyslannoitevalmisteille. Haluamme varmistaa, että se sopii tähän tarkoitukseen ja SBB on myös valmis kehittämään sitä tarkoituksenmukaiseksi yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

25 § Valtuutetut tarkastajat & 26 § Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö

Kun lannoitelain myötä valmistajan on otettava käyttöön laatujärjestelmä, voisi myös ulkopuolisten tarkastajien ja asiantuntijoiden osalta ottaa huomioon olemassa olevat mahdollisuudet – kuten laatulannoitejärjestelmän kierrätyslannoitteille, jota voisi hyödyntää myös näissä tehtävissä.

Lisätiedot

Iiris Ryske

Ravinnekierrätyksen asiantuntija | Nutrient Recycling Specialist

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry | Finnish Biocycle and Biogas Association

Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland

+358 50 918 2881 | iiris.ryske@biokierto.fi